

О. П. Віхров
доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри правових дисциплін
Чернігівського національного педагогічного університету
імені Тараса Шевченка

УДК 346.1 (477)

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Розглядаються питання приведення у відповідність окремих законодавчих актів, що регулюють господарські відносини, та Господарського кодексу України як стрижневого акта у цій сфері. Вносяться пропозиції щодо підвищення ролі цього Кодексу у правовому регулюванні господарської діяльності, зокрема ринків електричної енергії, будівельної продукції, щодо визначення суб'єктного складу господарських відносин та деякі інші.

Ключові слова: господарське законодавство, Господарський кодекс України, правове регулювання ринків товарів, робіт, послуг, організаційно-господарські відносини, суб'єкт організаційно-господарських повноважень.

Питання вдосконалення господарського законодавства закономірно знаходяться в центрі уваги як юридичної науки, так і правотворчої та правореалізаційної діяльності, що обумовлюється виключним значенням економічної сфери суспільного буття і роллю в її успішному розвитку адекватного правового регулювання. Різні аспекти цих питань розглядаються представникам господарсько-правової теорії [1–5 та ін.].

Однією з найважливіших і найскладніших проблем вдосконалення господарського законодавства у сучасний період слід вважати подальшу консолідацію та кодифікацію численних законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють господарські відносини, на базі Господарського кодексу (далі ГК України або Кодекс) України як стрижневого акта у цій сфері. Адже серйозною перешкодою для ефективного правового регулювання господарської діяльності і реалізації положень Кодексу є недостатня відповідність, а інколи й повна невідповідність цим положенням окремих спеціальних актів господарського законодавства. Вирішенню зазначеної проблеми присвячена Концепція модернізації господарського законодавства на базі ГК України, проект якої розроблений вченими Інституту економіко-правових досліджень НАН України [6]. Підтримуючи цю Концепцію, спрямовану на поглиблення і розширення змісту названого Кодексу, нарощення окремих його розділів, глав і статей, одночасно з цим вважається доцільним і своєчасним зупинитися на деяких положеннях господарського законодавства, що потребують упорядкування в ГК України. Аналіз окремих таких положень та виявлення шляхів їх удосконалення є метою цієї статті.

Відомо, що у процесі розробки і прийняття Господарського кодексу він увібрав у себе норми скасованих у зв'язку з його прийняттям законів України “Про підприємництво”, “Про підприємства в Україні”, а також ряду інших актів законодавства, які були чинними на той час і продовжували бути чинними ще певний період. Але ж зміни у господарське законодавство, що вносилися під час обговорення і прийняття Кодексу, а інколи й пізніше, не завжди знаходили відображення в його тексті.

У найбільшій мірі це стосується антимонопольно-конкурентного законодавства. Положення ГК України щодо обмеження монополізму та захисту прав суб'єктів господарювання і споживачів від недобросовісної конкуренції (глава 3) та відповідальності суб'єктів господарювання за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства (глава 28) були включені до проекту Кодексу при його розробці у відповідності із Законом України “Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності”. Однак цей Закон втратив чинність з прийняттям Закону від 11 січня 2001 р. “Про захист економічної конкуренції”, який діє й нині. Цей чинний закон не тільки термінологічно, але певною мірою і змістовно не є адекватним названим главам ГК України. У результаті ці глави Кодексу мають застарілий характер і у практиці не використовуються. Тобто норми ГК, які регулюють вказані відносини, стали такими, що не застосовуються, “мертвими”. Це значно дискредитує не тільки названі, а й інші положення Кодексу, і потребує негайного виправлення.

Потребують взаємоузгодження з ГК України законодавчі акти, які спрямовані на регулювання господарської діяльності, але нині ніяким чином не пов'язані з Кодексом, існують начебто ізольовано від нього. Це, зокрема, Закони України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” від 11 вересня 2003 р., “Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності” від 6 вересня 2005 р. та ряд інших.

Особливої уваги у цьому зв'язку потребує Закон України від 1 червня 2010 р. “Про здійснення державних закупівель”, адже ні цей Закон, ні попередні, що регулювали відповідні відносини, ніяким чином не узгоджуються з положеннями ГК України щодо державних замовлень. Ст. 13 ГК “Державне замовлення”, на нашу думку, потребує розширення до перетворення її в окрему главу відповідного змісту, враховуючи той факт, що державне замовлення на поставку товарів, виконання робіт, надання послуг для задоволення державних потреб у сучасних умовах реалізується у формі державних закупівель відповідно до названого Закону від 1 червня 2010 р. Основні положення цього Закону, зокрема процедури торгів, повинні бути відображені у Кодексі.

З метою забезпечення більшої узгодженості відповідних положень ГК України та Закону “Про фермерське господарство” від 19 червня 2003 р. ст. 114 ГК України доцільно викласти у такій редакції:

“Стаття 114. Фермерське господарство.

1. Фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян із створенням юридичної особи, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, займатися її переробкою та реалізацією з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм для ведення фермерського господарства, відповідно до закону.

2. Фермерське господарство може бути створене одним громадянином України або кількома громадянами України, які є родичами або членами сім'ї, відповідно до закону. Державна реєстрація фермерського господарства здійснюється згідно з законодавством.

3. Фермерське господарство діє на основі Статуту. У Статуті зазначаються найменування господарства, його місцезнаходження, адреса, предмет і мета діяльності, порядок формування майна (складеного капіталу), органи управління, порядок прийняття ними рішень, порядок вступу до господарства та виходу з нього та інші положення, що не суперечать законодавству України. Фермерське господарство має своє найменування, печатку і штамп.

4. Членами фермерського господарства можуть бути подружжя, їхні батьки, діти, які досягли 14-річного віку, інші члени сім'ї, родичі, які об'єдналися для спільного ведення фермерського господарства, визнають і дотримуються положень Статуту фермерського господарства. Членами фермерського господарства не можуть бути особи, які працюють у ньому за трудовим договором (контрактом).

5. Головою фермерського господарства є його засновник або інша визначена в Статуті особа. Голова фермерського господарства представляє фермерське господарство перед органами державної влади, підприємствами, установами, організаціями та окремими громадянами чи їх об'єднаннями відповідно до закону.

6. Фермерське господарство самостійно визначає напрями своєї діяльності, спеціалізацію, організовує виробництво сільськогосподарської продукції, її переробку та реалізацію, на власний розсуд та ризик підбирає партнерів з економічних зв'язків у всіх сферах діяльності, у тому числі іноземних. Фермерське господарство має право вступати в договірні відносини з будь-якими суб'єктами господарювання, іншими юридичними або фізичними особами, органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

7. Фермерське господарство веде бухгалтерський облік результатів своєї роботи і подає відповідним органам фінансову звітність, статистичну інформацію та інші дані, встановлені законодавством України.

8. Діяльність фермерського господарства припиняється за наявності підстав і відповідно до порядку, передбачених у законі.

9. Відносини, пов'язані зі створенням, діяльністю та припиненням діяльності фермерських господарств, регулюються цим Кодексом, Земельним кодексом України, Законом про фермерське господарство та іншим законодавством."

Вкрай необхідним вважається більш адекватне і повне відображення у ГК правових засад функціонування і державного регулювання ринків, правове регулювання яких здійснюється нині на основі законів, мало пов'язаних з Кодексом, а саме:

1) ринків фінансових послуг — в аспекті здійснення операцій з надання цих послуг, а також здійснення регулятивних та наглядових функцій за діяльністю з надання фінансових послуг відповідно до Закону України від 12 липня 2001 р. "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг";

2) ринку цінних паперів — щодо функціонування цього ринку, здійснення його державного регулювання і державного контролю за випуском і обігом цінних паперів та їх похідних відповідно до Законів "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30 жовтня 1996 р., "Про цінні папери та фондовий ринок" від 23 лютого 2006 р. та інших;

3) ринку нафтогазової продукції — відповідно до Закону України "Про нафту і газ" від 12 липня 2001 р.;

4) ринку електричної енергії — відповідно до Закону України "Про електроенергетику" від 16 жовтня 1997 р.;

5) ринків зерна та іншої сільськогосподарської продукції — відповідно до Законів України "Про зерно та ринок зерна в Україні" від 4 липня 2002 р., "Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру" від 17 червня 1999 р., "Про державну підтримку сільського господарства України" від 24 червня 2004 р. та інших;

6) ринку телекомунікаційних послуг — відповідно до Закону України "Про телекомунікації" від 18 листопада 2003 р.;

7) ринку державних закупівель (закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти) відповідно до Закону України "Про здійснення державних закупівель" від 1 червня 2010 р., та ряду інших.

Вважаємо, що необхідним є як приведення у відповідність одне до одного ГК України та названих й інших законодавчих актів, так і постійна увага розробників законопроектів, експертів, інших учасників законодавчого процесу з метою недопущення подібної неузгодженості у майбутньому, підтримання значення Господарського кодексу як стрижневого, системоутворюючого акта господарського законодавства.

З точки зору концептуальних засад, ГК України слід розглядати як кодекс державного регулювання економіки на базі оптимально збалансованого та

ефективного поєднання державного регулювання і ринкових засад. Виходячи з цього і використовуючи наявний позитивний потенціал Кодексу, слід розвивати і наближати до реального економічного життя, наповнювати життєвим змістом його норми щодо регулювання організаційної складової господарювання (організаційно-господарських відносин), які в узагальненому і децю відокремленому вигляді сформульовані у главі 2 Кодексу (ст. 9 “Форми реалізації державою економічної політики”, ст. 10 “Основні напрями економічної політики держави”, ст. 12 “Засоби державного регулювання господарської діяльності” та інші).

Тому слід відзначити, що у переважній більшості глав і статей ГК України перевага у правовому регулюванні надається господарсько-виробничим відносинам, які виникають між суб'єктами господарювання при безпосередньому здійсненні господарської діяльності. Організаційно-господарські відносини, що складаються між суб'єктами господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю, врегульовані на недостатньому рівні. Прикладом сказаного може бути глава 33 “Капітальне будівництво”, в якій правове регулювання господарських відносин у розгалуженій і багатоскладовій галузі будівельної діяльності зведене до встановлення окремих положень щодо договору підяду на капітальне будівництво, або галузь постачання електричної та теплової енергії, яка має стратегічне значення для існування та розвитку національної економіки й одночасно є незамінною у задоволенні нагальних потреб населення. Питання правового регулювання господарських відносин у цій галузі в ГК України обмежені двома статтями про договір енергопостачання (ст.ст. 275, 276) та статтею про правила користування енергією (ст. 277). Можна наводити й інші подібні приклади.

Зважаючи на сказане, вважається потрібним включення до ГК спеціального розділу з відповідними підрозділами (главами), де закладалися б єдині засади правового регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки (на певних ринках товарів, робіт, послуг). Насамперед, у тих, що мають особливе народногосподарське, екологічне, соціальне або інше значення чи певну специфіку, і відносини в яких додатково детально регулюються окремими спеціальними законодавчими та іншими нормативно-правовими актами. Це стосується стратегічних галузей паливно-енергетичного комплексу: електроенергетики, нафтогазової та вугільної промисловості, харчової промисловості з підвищеними вимогами до забезпечення якості та безпеки її продукції, аграрної галузі, яка має виключне значення для продовольчого та сировинного забезпечення потреб суспільства, згадуваної вище складної галузі будівельної діяльності, надзвичайно важливих інфраструктурних галузей: транспорту, зв'язку і телекомунікацій, мобільних галузей торгівлі, громадського харчування і послуг, де у найбільшій мірі знайшов розвиток малий і середній бізнес.

Розуміючи, що реалізація викладених пропозицій потребує докорінних змін у структурі і змісті ГК України (можливо, потребує підготовки проекту і прийняття його нової редакції) і з цієї причини є малоімовірною, на сьогодні можуть бути запропоновані зміни до окремих статей Кодексу, які вважаються більш прийнятними з точки зору практичного втілення. Виходячи з цього, доцільно запропонувати внести до ГК України такі доповнення:

1. Доповнити Кодекс статтею 274¹, розпочавши нею параграф 3 “Енергопостачання” глави 30:

“Стаття 274¹. Оптовий ринок електричної енергії України.

1. Купівля всієї електричної енергії, виробленої на електростанціях, потужність чи обсяг відпуску яких більші за граничні показники, а також на електростанціях, які виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії — вироблену лише малими гідроелектростанціями), незалежно від величини встановленої потужності чи обсягів відпуску електричної

енергії (крім електричної енергії, виробленої на теплоелектроцентралях, які входять до складу енергопостачальників, для споживання на території здійснення ліцензованої діяльності), та весь її оптовий продаж здійснюється на оптовому ринку електричної енергії України. Функціонування інших оптових ринків електричної енергії в Україні забороняється.

2. Оптовий ринок електричної енергії України створюється на підставі договору.

3. Сторонами договору оптового ринку електричної енергії України є суб'єкти господарської діяльності, пов'язаної з:

— диспетчерським (оперативно-технологічним) управлінням, об'єднання енергетичною системою України;

— виробництвом електричної енергії на електростанціях;

— передачею електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами;

— постачанням електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами;

— оптовим постачанням електричної енергії.

4. У договорі оптового ринку електричної енергії України визначаються мета та умови діяльності, права, обов'язки та відповідальність сторін. Договір погоджується з центральними органами виконавчої влади, що здійснюють управління в електроенергетиці, національною комісією, яка здійснює державне регулювання у сфері енергетики, Антимонопольним комітетом України.

5. Механізм функціонування оптового ринку електричної енергії України, порядок розподілу навантажень між генеруючими джерелами, правила формування ринкової ціни на електричну енергію визначаються Правилами оптового ринку електричної енергії України, які є невід'ємною частиною договору.

6. Оптовий ринок електричної енергії України функціонує з дотриманням таких вимог:

— всі суб'єкти господарської діяльності з виробництва та постачання електричної енергії мають рівноправний доступ до оптового ринку електричної енергії України та послуг електричних мереж після отримання відповідної ліцензії на право здійснення цих видів діяльності;

— електрична енергія продається та купується за Правилами оптового ринку електричної енергії України;

— ціни на електричну енергію генеруючих компаній та оптові ціни визначаються за Правилами оптового ринку електричної енергії України;

— всі учасники оптового ринку електричної енергії укладають договори на поставку електричної енергії з суб'єктом господарської діяльності, який здійснює оптове постачання електричної енергії відповідно до договору оптового ринку електричної енергії України;

— розрахунки за закуплену на оптовому ринку електричної енергії України та спожиту електричну енергію здійснюються відповідно до Закону через поточні рахунки зі спеціальним режимом використання в уповноваженому банку;

— у кожному розрахунковому періоді (місяці) забезпечується оплата вартості електричної енергії та послуг, закуплених у цьому періоді оптовим постачальником електричної енергії, у рівному відсотку кожній енергогенеруючій компанії (за винятком суб'єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії — малим гідроелектростанціям)) та підприємству, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами. Ця оплата забезпечується з урахуванням остаточних платежів відповідно до договору оптового ринку електричної енергії України.

7. *Енергопостачальники, які купують електричну енергію на оптовому ринку електроенергії, постачають її споживачам на підставі договорів.*

2. З метою уніфікації назв глав розділу VI ГК України “Особливості правового регулювання в окремих галузях господарювання” пропонується главу 33 “Капітальне будівництво” перейменувати, назвавши її “Правове регулювання будівельної діяльності” за аналогією з назвами глав 30, 32, 34, 35 та назвою розділу VI в цілому. А також доповнити Кодекс ст. 316¹, розпочавши нею главу 33:

“Стаття 316¹. Організаційні засади здійснення будівельної діяльності.

1. *Будівельною діяльністю (будівництвом) вважається господарська діяльність, пов’язана зі створенням нових, реконструкцією, реставрацією, капітальним ремонтом, технічним переоснащенням існуючих об’єктів виробничого і невиробничого призначення, що належать до основних фондів, а також їх консервацією та розконсервацією. Будівельна діяльність включає комплекс робіт — проектних, будівельних, монтажних, пусконаладжувальних та інших, пов’язаних з будівництвом об’єкта, що виконуються у технологічній послідовності з метою створення будівельної продукції.*

2. *При здійсненні будівництва повинні бути забезпечені:*

— *розробка проектів конкретних об’єктів згідно з вимогами законодавства, державних стандартів, норм і правил, екологічними та іншими встановленими законом вимогами;*

— *розміщення і будівництво об’єктів відповідно до затверджених у встановленому порядку містобудівної документації та проектів цих об’єктів.*

3. *Містобудівною документацією є Генеральна схема планування території України, схеми планування територій Автономної Республіки Крим, областей, районів, генеральні плани населених пунктів, плани зонування територій, детальні плани територій та інші згідно із законом. Вимоги щодо змісту містобудівної документації, порядок розробки і затвердження окремих її видів визначаються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.*

4. *Будівництво об’єкта здійснюється на підставі містобудівних умов і обмежень забудови земельної ділянки, які надаються відповідним органом місцевого самоврядування в установленому законом порядку. Містобудівні умови і обмеження забудови земельної ділянки є підставою для отримання інших вихідних даних для проектування об’єкта та здійснення цього проектування.*

5. *Проектна документація на будівництво об’єкта (проект об’єкта) включає затвержені текстові та графічні матеріали, якими визначаються містобудівні, об’ємно-планувальні, архітектурні, конструктивні, технічні, технологічні вирішення, а також кошториси об’єктів будівництва. Проектна документація розробляється згідно з вихідними даними на проектування, з дотриманням вимог державних стандартів, норм і правил. Проектна документація погоджується і затверджується у порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.*

6. *До вихідних даних на проектування належать містобудівні умови і обмеження забудови земельної ділянки, технічні умови щодо інженерного забезпечення об’єкта, завдання на проектування. Зміст, порядок підготовки і видачі вихідних даних на проектування визначаються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.*

7. *Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об’єктів визначається Кабінетом Міністрів України. Для окремих категорій об’єктів можуть бути встановлені спрощені або спеціальні умови прийняття в експлуатацію.”*

Реалізація наведених пропозицій сприятиме більш адекватному та ефективному правовому регулюванню господарських відносин у галузях енергопостачання та будівельної діяльності. Аналогічні пропозиції можуть бути внесені і щодо інших ринків, зазначених вище.

Вважається доречним торкнутися й окремих вихідних принципів положень ГК України, які також, на наш погляд, потребують упорядкування. Це стосується чіткого визначення суб'єктного складу господарських відносин як предмета регулювання Кодексу. Адже ст. 2 ГК України, яка надає перелік учасників відносин у сфері господарювання, сформульована таким чином, що визначає окремі групи цих учасників без дотримання єдиного логічного підходу, допускає неоднозначне розуміння складу учасників окремих таких груп. Якщо зміст поняття “суб'єкти господарювання” розкривається у ст. 55 ГК України, то щодо інших груп учасників подібної визначеності немає.

Поняття “споживачі”, що вживається у ст. 2 ГК України, насамперед асоціюється із Законом України “Про захист прав споживачів” у редакції від 1 грудня 2005 р., згідно з яким споживач — це громадянин, фізична особа. Саме так термін “споживачі” часто трактується і при характеристиці учасників відносин у сфері господарювання [7, с. 7]. Але названий Закон, визначаючи значення цього поняття не претендує на універсальність, а підкреслює, що цей термін вживається в такому значенні у цьому Законі (ст. 1). Поняття “споживач” визначається й іншими законами: “Про природні монополії” від 20 квітня 2000 р. (ст. 1), “Про телекомунікації” від 18 листопада 2003 р. (ст. 1) — в іншому розумінні. Аналіз відповідних статей ГК України показує, що терміном “споживачі” позначаються у цьому Кодексі не кінцеві споживачі (громадяни, фізичні особи), а споживачі виробничі — суб'єкти господарювання, які здійснюють виробниче споживання, тобто споживають продукцію, товари, роботи, послуги з метою ведення господарської діяльності, а також негосподарюючі суб'єкти, у тому числі органи державної влади та місцевого самоврядування, при здійсненні господарчого забезпечення своєї діяльності за участі суб'єктів господарювання (ч. 3 ст. 3 ГК України). Усі вони визнаються учасниками господарських відносин (ст.ст. 31, 34, 44, 178, 179, 267 та ін. ГК України). Споживачі-громадяни і споживач-держава в ГК України ні за яких обставин не розглядаються як учасники господарських відносин (ст.ст. 20, 76 ГК України).

Щодо органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадян, громадських та інших організацій — засновників або власників суб'єктів господарювання, вказаних у ст. 2 ГК України, то всі вони охоплюються єдиним поняттям суб'єкта організаційно-господарських повноважень, яке знайшло легальне закріплення в Кодексі (ч. 6 ст. 3, ч. 1 ст. 176 та ін. ГК України). Вказування на них у тексті чинної ст. 2 ГК України вважається зайвим і таким, що суперечить внутрішній логіці цієї норми закону.

Зважаючи на сказане, з метою однозначного і конкретного, логічно узгодженого визначення в ГК України суб'єктного складу відносин у сфері господарювання доцільно ст. 2 цього Кодексу викласти приблизно у такій редакції:

“Стаття 2. Учасники відносин у сфері господарювання.

1. Учасниками відносин у сфері господарювання є суб'єкти господарювання, споживачі та суб'єкти організаційно-господарських повноважень.

2. Суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

3. Споживачами у цьому Кодексі визнаються суб'єкти господарювання, які здійснюють споживання продукції (товарів, робіт, послуг) з виробничою або іншою метою, а також негосподарюючі суб'єкти, у тому числі органи державної влади та органи місцевого самоврядування, при здійсненні господарчого забезпечення своєї діяльності за участі суб'єктів господарювання.

4. Суб'єктами організаційно-господарських повноважень визнаються органи державної влади, органи місцевого самоврядування, наділені господарською

компетенцією щодо суб'єктів господарювання, а також громадяни, громадські та інші організації, які виступають засновниками суб'єктів господарювання чи здійснюють щодо них організаційно-господарські повноваження на основі відносин власності.”

У цьому зв'язку необхідно підтримати пропозицію щодо внесення до ГК України окремого розділу “Суб'єкти організаційно-господарських повноважень” [8, с. 193–198].

Разом з тим абз. 2 ч. 1 ст. 4 “Розмежування відносин у сфері господарювання з іншими видами відносин” ГК України необхідно привести у точну відповідність зі ст. 1 Цивільного кодексу України, яка визначає цивільні відносини, і сформулювати у такій редакції:

“... особисті майнові та немайнові відносини, що регулюються Цивільним кодексом України ...”.

Поряд з викладеними може бути сформульовано й ряд інших положень, які потребують упорядкування в ГК України. У цілому ж вважаємо, що реалізація цих пропозицій створить реальні передумови для посилення консолідуючої ролі Господарського кодексу у правовому регулюванні господарських відносин в Україні.

Список використаних джерел

1. Мамутов, В. К. Кодифікація [Текст] : [зб. наук. пр.] / В. К. Мамутов. — К. : Юрінком Інтер, 2011. — 248 с.
2. Щербина, В. Деякі проблеми удосконалення господарського і господарського процесуального законодавства [Текст] / В. Щербина // Право України. — 2010. — № 8. — С. 13–18.
3. Бобкова, А. До питання господарського керівництва екологічним підприємством [Текст] / А. Бобкова // Право України. — 2010. — № 8. — С. 26–32.
4. Подцерковний, О. Про перевірку висновків науки господарського права тенденціями розвитку господарського законодавства [Текст] / О. Подцерковний // Право України. — 2010. — № 8. — С. 39–46.
5. Правовые основы государственной поддержки бизнеса [Текст] : [монограф.] / отв. ред. Г. Л. Знаменский — Донецк : Юго-Восток, 2011. — 170 с.
6. Концепція модернізації господарського законодавства на базі ГК України (проект) [Електронний ресурс]. — URL : http://www.iepd.dn.ua/Stat_03.htm.
7. Хозяйственный кодекс Украины: Комментарий [Текст] / под ред. Н. А. Саниахметовой. — Х. : Одиссей, 2005. — 896 с.
8. Кравець, І. М. Правове становище суб'єктів організаційно-господарських повноважень [Текст] : [монограф.] / І. М. Кравець. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 240 с.

Рекомендовано до друку кафедрою правових дисциплін
Чернігівського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 5 від 30 грудня 2011 року)

Надійшла до редакції 18.01.2012

Вихров А. П. Отдельные вопросы совершенствования хозяйственного законодательства Украины

Рассматриваются вопросы приведения в соответствие отдельных законодательных актов, регулирующих хозяйственные отношения, и Хозяйственного кодекса Украины как стержневого акта в этой сфере. Вносятся предложения по повышению роли этого Кодекса в правовом регулировании хозяйственной деятельности, в частности рынков электроэнергетики, строительной продукции, по определению субъектного состава хозяйственных отношений и некоторые другие.

Ключевые слова: хозяйственное законодательство, Хозяйственный кодекс Украины, правовое регулирование рынков товаров, работ, услуг, организационно-хозяйственные отношения, субъект организационно-хозяйственных полномочий.

Vikhrov, O. P. Specific Issues Relating to Improving the Economic Legislation of Ukraine

In this paper, aligning individual legislative acts regulating economic relations, and the Economic Code of Ukraine as a pivotal act in this area. Makes proposals to enhance the role of this Code in the legal regulation of economic activity, in particular electricity markets, construction products, by definition subject composition of economic relations and some others.

Key words: *economic legislation, the Economic Code of Ukraine, the legal regulation of markets for goods, works and services, organizational and economic relations, the subject of organizational and economic powers.*

